

Yttrande över Etableringsboendelagen - Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Myndighetens synpunkter

Myndigheten för delaktighet har inga specifika synpunkter på förslagen men lämnar några allmänna synpunkter på betänkandet i sin helhet.

MFD har svårt att fullt ut ta ställning till förslagen då det genomgående saknas ett funktionshindersperspektiv både vad gäller att redovisa och synliggöra hur förslagen är tänkta att omhänderta de förutsättningar och behov som finns hos personer med funktionsnedsättning och vad gäller att analysera konsekvenserna av förslagen för personer med funktionsnedsättning. Avsaknaden gör det både svårt att ta ställning till vad förslagen innebär och får för konsekvenser för vuxna och barn med funktionsnedsättning men också utifrån olika former av funktionsnedsättning, så väl fysiska, psykiska som kognitiva.

Utan att ha möjlighet att göra en egen analys av betänkandets samtliga förslag gör MFD ändå bedömningen att det finns risk för att vissa av förslagen kommer att påverka möjligheterna till integrering för personer med funktionsnedsättning negativt då de inte synliggör och beaktar förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning. Detta gäller i synnerhet förslag gällande vilka kriterier som ska beaktas vid ett ansvaringsförfarande (avsnitt 8.1), förslag om tidsbegränsad rätt till etableringsboende (avsnitt 10.3) samt förslag om att rätten till etableringsboende i vissa fall kan upphöra i förtid (avsnitt 10.6).

Det saknas idag statistik om hur stor andel av nyanlända personer och personer som söker asyl i Sverige som har en funktionsnedsättning. Det saknas även en samlad bild över hur situationen ser ut för dessa grupper när det kommer till asyl- och etableringsprocessen. De få nationella studier som har genomförts kring gruppen asylsökande och nyanlända med funktionsnedsättning visar på att systemen för mottagning och etablering inte alltid är utformade utifrån ett

funktionshindersperspektiv och inte heller de insatser som ges inom ramen för dessa.

Gruppen som helhet befinner sig oftare utanför arbetsmarknaden och har en lägre utbildningsnivå jämfört med den övriga befolkningen. Därutöver finns det överlag en bostadsproblematik i Sverige som särskilt påverkar personer med funktionsnedsättning. Generellt råder en bostadsbrist där det finns jobb, och för personer med funktionsnedsättning som behöver ha en anpassad/tillgänglig bostad blir det ett ytterligare hinder. Personer med funktionsnedsättning kan också, beroende på den individuella situationen, ha behov av olika former av vård och behandling, omsorg samt rehabilitering, stöd och hjälpmedel och det är idag känt att tillgången kan variera beroende på var i landet en person är bosatt. Därutöver är alla funktionsnedsättningar inte alltid uppenbara och innebär inte per se att personen tillhör den personkrets som har rätt till insatser i enlighet med SoL eller LSS, men skulle kunna innebära svårigheter att följa de krav som förslagen innebär, exempelvis vissa kognitiva funktionsnedsättningar eller lindrig intellektuell funktionsnedsättning. Det finns en risk att denna grupp inte uppmärksammas då den inte lyfts fram i utredningen. Slutligen har det också i tidigare studie¹ av MFD framkommit att många asylsökande och skyddsbehövande undviker att berätta om sin funktionsnedsättning då de tror att den kommer betraktas som en belastning, vilket också kan leda till att det saknas kunskap och förståelse för individens förutsättningar och behov i relation till de krav som ställs.

Ingen av dessa svårigheter har lyfts fram eller analyserats av utredningen i förhållande till de förslag som lämnas. Sammantaget riskerar detta att försvåra möjligheten till etablering och integration för nyanlända personer med funktionsnedsättning.

När förslag genomförs på området utan att detta perspektiv finns inkluderat i de processer och i de förarbeten som föregår ny lagstiftning och som sedermera används för att tolka lagstiftningen är risken stor att det i tolkningar av lagstiftningen och i den praktiska tillämpningen skapas diskriminerande strukturer av personer med funktionsnedsättning. MFD har i tidigare remissvar² inom migration- och integrationsområdet påtalat att det finns omfattande hinder inom

¹ MFD, regeringsuppdrag

² Se bland annat MFD:s remissvar på Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring, En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64), Betänkandet Mottagandelagen (SOU 2024:68) samt Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar (SOU 2025:16).

systemet och det är centralt att nya regelverk varken befäster eller förstärker dessa hinder för en redan särskilt utsatt målgrupp i samhället.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Josefine Gustavsson (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2025-06-24 07:58:02 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	236b138da0214f748ca58c978f58143e

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-06-24 07:58:07 +02:00
Ref: 232645SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)